

Entagls cun motifs dal Grischun

Bindels decorativs, rosettas, flurs e cruschs en numerusas variaziuns chatt'ins el nov cudisch «Entagls dal Grischun» u en il titel original «Kerbschnitzen in Graubünden». Autur da quest cudesch è Albert Fischer da Cuira. El è il figl da l'enconuscent collecziunader ed entagliader Beat Fischer (1925–2017). Il cudesch preschenta motifs d'entagls en lenn da sis valladas grischunas. Venderdi passà ha gè lieu la vernissascha dal cudesch a Cuira.

MARTIN GABRIEL/FMR

L'entagliader en lenn Beat Fischer è sa domicilià en l'emprima mesadad dals onns 1940 sco giuven dissegnader da maschinas en il Grischun. En quels onns ha el cumenzà a s'interessar per entagls. L'interess è daventà ses hobi ed or dal hobi è naschida ina passiu da scuvrir, collecziunar, dissegnar ed entagliar sez. Sco quai che l'autur dal cudesch *Albert Fischer* ha raquintà, saja ses bab stà fitg bler sin viadi en vitgs e vals dal Grischun. «El spluntava en lieus ch'el supponiva ch'el chattia objects cun entagls e dumandava da puder dissegnar u fotografar quels. Betg adina lubivan ils possessurs da fotografar. En quels cas lavurava mes bab cun palpiri da trassegnar per dissegnar suenter ils motifs.»

Er da l'Engiadina e da la Val Alvra

Ils exempels preschentads sin las circa 140 paginas dal cudesch dateschan dal 16avel en fin il 19avel tschientaner e derivan da la Val Alvra, da l'Engiadina Ota e Bassa, dal Partenz e da Tavau, da Valragn e Stussavgia sco er dal Scanvetg cun las vischnancas da Tschierschen e Praden. Pli ditg e pli fitg ha Beat Fischer badà la gronda quantad dals musters en las differentas valladas. «Oravant tut en la Val Stussavgia ed en il Scanvetg saja l'entagliar en lenn in'activad fitg frequent», ha l'autur dal cudesch Albert Fischer ditg envers la FMR. «L'entagliar è derasà oravant tut tar ils Guaisers dal Grischun.»

Collecziun da motifs e betg in curs d'entagliar

Sin differentas paginas dal cudesch vegn musà cumparegliaziuns da motifs or da las differentas valladas. Per l'artist Beat Fischer sez èn

«Betg adina lubivan ils possessurs da fotografar ils entagls»

Albert Fischer, autur

Il svilup d'in entagl: Fotografia – dissegn – entagl.

FOTO MARTIN GABRIEL

ils bels muments sper l'entagliar stads quels da scuvrir ils connex da las regiuns en l'art d'entagliar. Beat Fischer vegn a pled en il cudesch cun l'editorial da trais brochuras ch'el aveva scrit l'onn 1995. Là appellescha el a la creatividad per novs motifs d'entagls per esser innovativs e per che l'art popular da l'entagliar sa mantegna. «Oz en il temp da la tecnica digitala exista il privel che l'artisanadi svanescha pli e pli. Era en il Grischun èsi perquai impurtant che las prestaziuns dals entagliaders chattan ina plaz commensurà en la vita culturala.»

Entagliader cumplessiv

L'autur da «Kerbschnitzen in Graubünden», Albert Fischer ha ditg, che ses bab haja fatg entagls en lenn tenor las tradiziuns da tut las valladas ch'el haja visita. «El fascheva entagls dal Scanvetg, da la Stussavgia, da l'Engiadina u era da la Val Alvra. E quai tut sco regals per parents ed amis.» Cun fotografias e dissegns preschenta il cudisch la moda e maniera da lavurar da Beat Fischer. Fotografias da fluras, il dissegn, e lura l'entagl en lenn finì. L'artisan ha dentant era duvrà objects veglianders sco per exempel in cuzer dal Scanvetg dal 18avel tschientaner u differentas decoraziuns da paraid.

«Il cudisch davart ils entagls en il Grischun duai regurdar ad ina fitg veglia tradiziun en noss chantun», ha l'autur ditg a la fin da sia preschentaziun. «Il cudisch pudess dentant er servir ad entagliaders interessads sco manual cun postostas.»

Retrair il cudesch «Kerbschnitzen in Graubünden» pon ins en las librerias ubain tar la chasa editura Samedia a Cuira.